



*BILAG
2*

*SKØN OVER INDIREKTE
OMKOSTNINGER FORBUNDET
MED AT ØGE ANTALLET AF
STUDERENDE PÅ DE
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER*

UDARBEJDET AF FINANSMINISTERIET
FOR UDVALG FOR KVALITET OG RELEVANS
I DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER



Udvalg for Kvalitet og Relevans
i de Videregående Uddannelser

BILAG 2

*SKØN OVER INDIREKTE
OMKOSTNINGER FORBUNDET
MED AT ØGE ANTALLET AF
STUDERENDE PÅ DE
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER*

UDARBEJDET AF **FINANSMINISTERIET**
FOR UDVALG FOR KVALITET OG RELEVANS
I DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Skøn over indirekte omkostninger forbundet med at øge antallet af studerende på de videregående uddannelser

Dette notat beskriver de indirekte virkninger på henholdsvis de offentlige finanser og den samlede velstand (BNP) ved en stigning i antallet af studerende på de videregående uddannelser på 1.000 personer. Der ses alene på indirekte omkostninger og dermed indgår øgede driftsudgifter ikke i beregningen. Det skal understreges, at beregningen beskriver de marginale indirekte omkostninger, der normalt indregnes i Finansministeriets mellemfristede fremskrivninger. Man skal således være varsom med at fortolke resultaterne som de gennemsnitlige indirekte omkostninger forbundet med samtlige studerende på de videregående uddannelser.

Når antallet af studerende stiger, skifter de nytilkomne studerende fra fx at være i beskæftigelse eller på offentlig forsørgelse til at være studerende. Antagelserne om den alternative fordeling af arbejdsmarkedsstatus for de ekstra studerende er vist i tabel 1. Eksempelvis antages det, at 90 pct. af de ekstra studerende på de videregående uddannelser alternativt ville have været i beskæftigelse, 3 pct. på kontanthjælp, 1 pct. på førtidspension/ressourceforløb og 6 pct. i øvrige grupper uden for arbejdsmarkedet.

Tabel 1
Skønnet fordeling af de ekstra studerende, såfremt de ikke havde været studerende

Alternativ status	Videregående uddannelser
Beskæftigelse	90 pct.
Kontanthjælp	3 pct.
Førtidspension/ressourceforløb	1 pct.
Øvrige	6 pct.
I alt	100 pct.

Kilde: Egne beregninger.

Gruppen af nye studerende opdeles endvidere på, om de er i beskæftigelse (dvs. har et studiejob), og om de modtager SU. Eksempelvis forudsættes det, at i alt 65 pct. af de nye studerende på de videregående uddannelser er beskæftigede, mens i alt 80 pct. antages at modtage SU, *jf. tabel 2*. 52 pct. af de nye studerende på de videregående uddannelser antages at være beskæftigede og samtidig modtage SU – disse forudsættes at have en arbejdstid svarende til 25 pct. af arbejdstiden for en person i ordinær beskæftigelse. 13 pct. antages at være beskæftigede uden SU – disse forudsættes at have en arbejdstid svarende til 75 pct. af arbejdstiden for en person i ordinær beskæftigelse.

Tabel 2
Skønnet fordeling af ekstra studerende på erhvervsdeltagelse og SU

Ny status	Videregående uddannelse
Beskæftigede med SU ¹⁾	52 pct.
Beskæftigede uden SU ¹⁾	13 pct.
Ikke-beskæftigede med SU	28 pct.
Ikke-beskæftigede uden SU	7 pct.
I alt	100 pct.
Beskæftigede studerende i alt	65 pct.
Studerende med SU i alt ¹⁾	80 pct.

1) Antallet af SU-modtagere er opgjort i fuldtidspersoner. De angivne procenttal dækker således over, at nogle studerende ikke modtager SU hele året (fx fordi de afmelder SU som følge af høj erhvervsindkomst).

Kilde: Egne beregninger.

Når der ses bort fra driftsudgifter i uddannelsessystemet samt de positive uddannelseseffekter, som indtræder efter uddannelsen er gennemført, medfører de beskrevne forskydninger i grupperne i og uden for arbejdsstyrken, at en stigning i antallet af studerende på de videregående uddannelser med 1.000 personer svækker den offentlige saldo med omkring 170 mio. kr., *jf. tabel 3*. Det afspejler først og fremmest færre skatteindtægter som følge af lavere beskæftigelse, men også øgede udgifter til SU. I modsat retning trækker lidt mindre udgifter til kontanthjælp og førtidspension. Effekten på den offentlige saldo eksklusive udgifter til SU udgør omkring 130 mio. kr. I beregningerne er det forudsat, at en studerende på de videregående uddannelser i gennemsnit kunne have bidraget med ca. 200.000 kr. til de offentlige finanser, hvis vedkommende alternativt havde været fuldtidsbeskæftiget frem for studerende, *jf. bilag 1*.

Tabel 3
Marginal virkning på de offentlige finanser af stigning på 1.000 studerende på de videregående uddannelser

	Ændring i antal personer	1.000 kr. pr. person	Mio. kr.
Ordinært beskæftigede	-900	200	-180,0
Kontanthjælp	-30	-100	3,0
Førtidspension	-10	-100	1,0
Øvrige	-60	0	0,0
Studerende i alt	1.000		
- Heraf beskæftigede med SU	520	0	0,0
- Heraf beskæftigede uden SU	130	150	19,5
- Heraf ikke-beskæftigede med SU	280	-50	-14,0
- Heraf ikke-beskæftigede uden SU	70	0	0,0
Saldovirkning i alt			-170,5
I alt ekskl. SU			-130,5

Kilde: Egne beregninger.

Ud over effekten på de offentlige finanser påvirker den lavere beskæftigelse den samlede velstand. På kort sigt og under antagelse af, at en beskæftiget i gennemsnit

årligt bidrager til BNP med 600.000 kr., indebærer en marginal stigning på 1.000 studerende på de videregående uddannelser en reduktion af BNP på 400 mio. kr., *jf. tabel 4.*

Tabel 4			
Marginal virkning på BNP af stigning på 1.000 studerende på de videregående uddannelser			
	Ændring i antal personer	1.000 kr. pr. person	Mio. kr.
Ordinært beskæftigede	-900	600	-540,0
Kontanthjælp	-30	0	0,0
Førtidspension	-10	0	0,0
Øvrige	-60	0	0,0
Studerende i alt	1.000		
- Heraf beskæftigede med SU	520	150	78,0
- Heraf beskæftigede uden SU	130	450	58,5
- Heraf ikke-beskæftigede med SU	280	0	0,0
- Heraf ikke-beskæftigede uden SU	70	0	0,0
Virkning i alt			-403,5

Kilde: Egne beregninger.

Bilag 1. Beregning af alternativomkostningen ved flere studerende

I beregningerne er det forudsat, at studerende på en videregående uddannelse i gennemsnit kunne have bidraget med 200.000 kr. årligt til de offentlige finanser, hvis vedkommende havde været fuldtidsbeskæftiget frem for studerende¹.

Dette beløb tager udgangspunkt i en forudsat kontrafaktisk uddannelsesfordeling og tilhørende indkomstfordeling for de studerende på de videregående uddannelser, *jf. tabel 5*.

Tabel 5
Antagelser om uddannelsesniveau og gennemsnitlige skatteindbetalinger, hvis nye studerende på videregående uddannelser alternativt havde været i ordinær beskæftigelse

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	Andel
KVU	Grundskole/Gymnasium	Grundskole/Gymnasium				0,10
MVU	Erhvervsuddannelse	Erhvervsuddannelse	KVU			0,34
LVU	Erhvervsuddannelse	Erhvervsuddannelse	KVU	BA	BA	0,57

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	Gns.
KVU	159.000 kr.	159.000 kr.				159.000 kr.
MVU	190.000 kr.	190.000 kr.	215.000 kr.			198.000 kr.
LVU	190.000 kr.	190.000 kr.	215.000 kr.	223.000 kr.	223.000 kr.	208.000 kr.

Gennemsnitlig skatteindbetaling						200.000 kr.
--	--	--	--	--	--	-------------

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger på baggrund af 33 pct. stikprøve af befolkningen. Beregningerne er baseret på fuldtidsbeskæftigede under 35 år. Indkomsterne er baseret på 2011-data og omregnet til 2014-niveau. Uddannelsesandelene er baseret på 2012-levtal.

Eksempelvis er det antaget, at studerende på korte videregående uddannelser typisk studerer i to år og i begge år ville kunne have haft en indkomst svarende til gennemsnittet af personer med grundskolen og gymnasiet som højest fuldførte uddannelse.

For studerende på mellemlange og lange videregående uddannelser er det antaget, at den indkomst, de kunne have tjent, stiger i takt med, at uddannelsen gennemføres. De første to år på en lang videregående uddannelse forudsættes det eksempelvis, at de studerende ville kunne have haft en indkomst svarende til erhvervsuddannede, mens de på de to sidste år kunne have haft en indkomst svarende til personer med en akademisk bacheloruddannelse.

¹ I beregningen af alternativomkostningen for de offentlige finanser ved en ekstra studerende anvendes den gennemsnitlige tabte skattebetaling over et 5-årigt kontrafaktisk tidsforløb, hvor den tabte skattebetaling er gradvist stigende over tid. Finansministeriets normale regneprincipper tager derimod udgangspunkt i et kontrafaktisk scenarie, hvor den tabte skattebetaling er konstant over tid. En beregning baseret på Finansministeriets normale regneprincipper indebærer et tilsvarende resultat.



Udvalg for Kvalitet og Relevans
i de Videregående Uddannelser